

Baptiste Mantuani car||melite theologi Alfonsus

Baptista <Mantuanus>

Daventrye, 11. Apr. 1506

Liber Primus Baptist[ae] Mantuani carmelit[ae] theologi Alfonsus. ad
reuerendissimum in christo patre[m] ac dominum Condissaluum heredium
Terraconensem Archiepiscopum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70232)

Liber Primus

Baptiste Mantuani carmelite theologi
Alfonus. ad reuerendissimum in christo patre
et dominum Condissaluum heredium Terras
conensem Archiepiscopum.

Desperis gentis bellum orditurus arma
Magnanimi ferrantis era. sic iusserat orbis
Rector ab excelsa roma qui tperat arce
Sed vetoz. his tantis moles onerosa laboz
Inuidet inceptis Nec dum fortuna latentem
Explicat euentum. series abscondita rerum
Non sinit heroo suras vestire corburno
Rem sane imensam. graue podus. 7 hercule maus.
Atq; decennali quod Laomedontia bello
Troia tulit Rex magne animis ingentibus audes
At quoniam virtus ardens ac numine tanto
Fulta modum superat. seseq; attollit in horas
Altius. ad coelum aspirans. feliciter audes
Iam dudum mo cede mades mo sanguine nullo
Illita te passim sequitur victoria. 7 alas
Porrigit in Libyam tibi subiectura perustum
Solibus Atlantem rapidis. antheaq; regna
Ipsa giganteis maiora laboribus acta
Pensat. 7 illustri cupit insignire triumpho
Fama tubas inflare parat. laus organa cantu
Impletura. nouem vocat ad spectacula nymphas
Cum tibi deuoto gaudens reuerentia cultu
Per nemoza 7 saltus alacres iubet ire ministros
Qui laureta secent. 7 iam spoliatur apollo
Delphicus. euotas nemoz decus omne suoz

martha forus tanna

*quidam impoz belli
glauca supstis gor
annu e bndu pua
ad ppaaly qurca de
moy e hys flangit n*

Difficultas

*quidam ego
pud admo) pua pbs
obstina obse p fms
gunt educta b la
quod dno
glauca
a pndu de vita qd er
egguata*

Victoria.

Fama.

Reuerentia

Cultus

X ij

Alfonſus

Perdit & attonſis deſcendit in equora rtpis
Audini gemuere rote. vicina comanteo

Plauſus

Plauſtra uehunt ederas tremulis aurita corymbio
Plauſus idumcis ueniens ſpadiabus auram
Terberat. & uirides redolent a verticelauri
Iple manu correpta ferens uexilla nitentes
Iunxit equos tyrio inſtrauit uelamine curram
Barbaraq; attollens ſublimibus arma trophæis

Honor

Alere catenatam longo locat ordine gentem
Per bifores fidei ualuas honos ecce coronam
Fert aliam & tecum obſellam feſtinat in urbem
Stelliferum late fugientibus uindictæ nimbis.

Gloria

Pandit: & aſcendens aperit tibi gloria coelum
Perge breui ſudore opus eſt. genus aſtra ſuperbum
Jam pridem & ſuperi crudelem odere raptinam
Interea dum mars bellis flagrantibus hoſtem
Fulminat & noſtris ſclerum caput arcet ab oris
Nos alia ordiri ſed non aliena parumper
Fas erit. ac magnis tenui precludere cantu
Oribus: atq; diu reſidem tentare monaulon

Alfonſus modo carmen erit germanus eliſæ
Raptus ab imperio teneris innoxius annis
Quantum regna ſuunt primeq; licentia uite:
Et ſtygijs luſtrandus aquis: per ſtagna profundæ
Nubis. & aſtriferum repetens cum patribus orbem
Summe deum cui tartarei regna infima mundi.
Elitrici ſpoliare manu clementia quondam
Suasit. & ad celum patres reuocare ſepultos
Huc ades: & noctem infernam fluctuſq; ſeueros
Da ſacili ſulcare uia da horrentia clauſtra

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Quod ſilicet ſer' and 'nam ſilicet ſer'.

Liber Primus

Tartareę penetrare domus. itezq; reuerti
 Ad superos vbi clausa latent tichonia tempe
 Quicquid erit labor iste meus tibi surgit. in altum
 Mens ab it illapsu coelesti aff lata. tuasq;
 Nititur in laudes. opus est tua gloria nostrum
 Nenerat Alfonso breuis ad confinia vite
 Ultima. z in fatum cursu properabat an bello
 Cum iuuenem miserans inter suspiria mortis
 Dura laborantem sumptis audentius alis
 In carpetanos descendit ab ethere campos:
 Jamq; poli summum bigis conscenderat axem
 Luna gubernatrix tenebrarum z mobilis vnde
 Ter quinos iam nata dies. accenlaq; toto
 Sidere lucebat fatali noxia vultu
 Ipse leui clausus taciturna per atria nimbo
 Clam volat: z thalamum iubilistri in nocte silentē
 Intrat anbellantem genitrix vbi languida natum
 Contemplata graues premit alto pectore curas
 Et lachrymas egre cobibens turgentia fletu
 Lumina demisso in cilium clauddebat amictu
 Et consumpta graui vite instrumenta marasino
 Continuo eff latus tenuem migravit in auram
 Spiritus. vt face consumpta fugit vltimus ignis
 Tollitur ex templo clamor iam liber apertq;
 Corde dolor fluit ex oculis erumpit in auras
 Regia foemineo longe sonat ardua planctu
 Ceu quando exanimum flebat super hectora diuix
 Andromache. z soerus puami super ora iacentis
 Occidit ascario similis puer. astyanacti
 Intole par. qui pace solon qui Marte fuisset

[Handwritten marginal notes in Latin script, including:]
 Tartareę penetrare domus. itezq; reuerti
 Ad superos vbi clausa latent tichonia tempe
 Quicquid erit labor iste meus tibi surgit. in altum
 Mens ab it illapsu coelesti aff lata. tuasq;
 Nititur in laudes. opus est tua gloria nostrum
 Nenerat Alfonso breuis ad confinia vite
 Ultima. z in fatum cursu properabat an bello
 Cum iuuenem miserans inter suspiria mortis
 Dura laborantem sumptis audentius alis
 In carpetanos descendit ab ethere campos:
 Jamq; poli summum bigis conscenderat axem
 Luna gubernatrix tenebrarum z mobilis vnde
 Ter quinos iam nata dies. accenlaq; toto
 Sidere lucebat fatali noxia vultu
 Ipse leui clausus taciturna per atria nimbo
 Clam volat: z thalamum iubilistri in nocte silentē
 Intrat anbellantem genitrix vbi languida natum
 Contemplata graues premit alto pectore curas
 Et lachrymas egre cobibens turgentia fletu
 Lumina demisso in cilium clauddebat amictu
 Et consumpta graui vite instrumenta marasino
 Continuo eff latus tenuem migravit in auram
 Spiritus. vt face consumpta fugit vltimus ignis
 Tollitur ex templo clamor iam liber apertq;
 Corde dolor fluit ex oculis erumpit in auras
 Regia foemineo longe sonat ardua planctu
 Ceu quando exanimum flebat super hectora diuix
 Andromache. z soerus puami super ora iacentis
 Occidit ascario similis puer. astyanacti
 Intole par. qui pace solon qui Marte fuisset

Alfonſus

Pyrrhus achilleides. si non mentitur imago
Si coeli hostiles ſinerent. ⁊ numina leua
Et vulgata procul mors iminatura. per omnem
Habitur heſperiam graue ⁊ illeſtabile monſtrꝫ
Corda p̄mens hoīm moerorꝫ cui ſquallida ſordent
Ora ſitu. imperi crines ſine lege per armos
Barba inculta riger. cilijs impendet amictus
A ter: obſcura vultus obnubilat vmbra
Hument rore genꝫ: toruo caua lumina viſu
Igne rubent madido. totoꝫ miſerrima imago
Corpore. demiffis facies funeſta lacertis
Nunc dextro nūc leuo humero inclinata recumbit.
Atergo ingentes ſupra caput erigit alas
Cocyci pice nigrantes. multoꝫ fluentes
Zimbre acherontis aque. quo dū volat. oppida ⁊ agros
Irrigat excuſſo. ſpargitꝫ per omnia lactum
It coclo lugubre ſonans. ⁊ triſtia noctu
Somnia per thalamos. ⁊ per conclaua mittens
Extemplo in luctus atꝫ in ſuſpiria verſꝫ
Collachymant vrbes. populi cecidiſſe queruntur
Spem heſperie. nomadūꝫ metū maris vltia plorat
Littora. pyrenes iuga nube teguntur: anaſꝫ
Vndiqꝫ moerentes audit lamenta per agros
Qualia cum primos irato numine partus
Miligeneꝫ fleuere vrbes. thebe inclyta centum
Limnibus memphisꝫ caput turrita ſupbum
Senſit. ⁊ argiuo tellus vicina canopo
Acrobis in medijs parias leuat alta columnas
Porricus. ⁊ flexu longe teſtudinis amplo
Claudit odoratas lauros. ſtygiamꝫ cupreſſum

Liber Primus

Hic gemebundi auro famuli ⁊ ferrugine ibera
Insternunt gemisq; onerant sublimi pheretrum
Regaliq; super iuuenem ambitione locatum
Conspergunt redolente thymo. nardiq; liquorem
Assyrium irrozant. miseri solatia casus
Erigua. humane officium pietatis inane.
Exanimata diu tandem sibi reddita verum
Reginam se oblita parens ex edibus altis
Venit in amplexus nati gelidumq; cadaver
Acclivi fouet egra sinu premit oribus ora
Dox sublata comis irascitur atq; madentes
Vulnerat vngue genas. ⁊ anhelu pectoris estum
Euomit accusans superos ⁊ sidera frustra
Ite domum matres. gaudete super stite prole
Dixit. ego infelix sola hic mea pignora plangam
Ferte locos alto. ferte omnia gaudia necum
Perpetui luctus. maneat suspiria mecum
Interea proceres lugubri ad funera pompa
Conueniunt habitu tristes ⁊ imagine moesta
Et iam sublatum lachrymis comitantur abortis
Confecti squallore senes. binisq; sequuntur
Composito incessu. ⁊ turbe sine lege frequentes
Dum tumulo supremi alto soluntur honores
Vmbra suis fato membris exclusa recenti
Obstupuit Petro similis. cum missus olympo
Nuncius excussit manicas. ⁊ abena repente
Hostia ferratos circumstridentia postes
Diratur sese informem. sine imagine nudam
Et sine corporeis exilem sensibus vmbra
Se sentire tamen magis. ⁊ cognoscere longe

Alfonſus

Altius ⁊ caulas animo penetrare latentes
Experiens miraq; vagam leuitate moueri
Gaudet: ⁊ hoc vite genus euafiffe caducum
Magna videt nare vmbiarum ſimulcra per auras
Nocturnarum auium formas referentia, quędam
Victimenes, mineiadum quędam ora ſozorum
Semper enim, ſeu lucis eant ſeu tempora noctis,
Aera peruolitant larue, ſed ludit imago
Lubrica mortales oculos: Audentius ergo,
Circumfuſam aciem vultu imperioſus ⁊ ore,
Alloquitur clamans deus imperat ite ſub ozcum
Quid nobis cum luce anime phlegethontis opaq;
Quid cum ſole: domus nobis abſcondita ab aſtris,
Vos immane nefas ⁊ ineluctabile nocti:
Deſtinat eterne primo vexaſtis ab quo
Coelicolas diuos: At nunc in bella vocaris
Mille modis, homines tanta eſt infania tantus
Ziuor, ⁊ indomito rabies tam dira veneno
Ite ſub eternis flagrantem ardoribus ozcum,
Ite acherontęas (deus impetat) ite ſub vndas:
Precipites illi noctem ſubiere profundam
Non aliter q̄, poſt nimbos eſtate ſerena
Circumfuſa iugis frondentibus apoenini
Alba fugit nubes quotiens aquilonibus acta
Spargitur: ⁊ ſubito tenuem laxatur in auram,
Hybernia Inter hyperboreos axes phoebumq; cadentem
Inſula in extremo ſuper arua britannica mundo
Cingitur equoribus vaſtis: vbi grandia cete
Magne mole natant, equitans vbi cerula delphis
Feruorem pelagi ⁊ neptuni nunciat iram

Hybernia

Libet Primus

Et quia solis iter fugiens discedit ab austro
Sidus ad arcturi gelidaq; rigescit ab arcto.
Aniubus trahat hybernis hybernia nomen.
Hic terra ingenti ore patens inmane baratrum
Ab stygios trahit vsq; lacun. sub inane profundum
Mille per anfractus via precipitesq; per umbras
Labitur. introsumq; ruit sine fine vorago.
Indigenę putcum appellant plitricius olim
Insignis pietate senex ea barbara regna
Dum coleret multa flexit prece numen olympi
Ut nouus infernos fieret descensus ad amnes
Quo absterrente genus dure intractabile gentis
Perfidiam patrum exueret veterumq; deorum
Ablueret sacro ritus in fonte nefandos
Huc igitur passis veniens audentius alis
Cum puero in ventos ⁊ in aera tollitur altum
Dox ingressus iter dulci sermone pauentem
Horretur puerum liquido se credere coelo
Medubitet neue horrescat per inania ferri
Atq; procul terras sub se spectare iacentes
Neformidet vti granibus. qui corpora membris
Viuu gerunt sed eat tractum securis in omnem
In sublime volans iuuenis dum scandere olympum
Credidit. ⁊ ad superos auditu se emergere aperto
Letus abit: cenamq; sibi promittit in astris
Ibant vt fugiens olim minoia regna
Dedalus atq; mari nomen factura propago
Iam superant nubes. agiturq; per aera duplex
Sulcus ⁊ inflatis si quando per equora velis.
Eurus agit classem. spumant a pectore fluctus

Alfonſus

Et puppi inſequitur ſciſſo caua ſemita ponto
Aethereis loco iam ſubeunt contermina flammis
Undiq; aque terreꝝ patent: ſedet equore in alto
Uerſicolor tellus. circum maria vndiq; latrant
Pyrença procul niueo iuga candida nimbis
Proſpiciunt dextra: ⁊ longę calliginis inſtar
Boiorum italiq; alpes vbi vallibus imis
Semper hyemis habitat. glacięq; eterna ſub ipſo
Solſtitio ⁊ trifti quando canis eſtuat aſtro
Zinquitur ad leuam regio. quę terminat orbem
Gallatę gentis tumulo terra in dylta ſancto
Prętereunt grauios. antabraq; regna ſuperęq;
Jam tandem oceani campos ſine fine parentes
Eſt iter. ac volucris trans arua britannica lapſu
Delati greſſum inclinant hybernica ad antra
Jamq; ſolo immiſſi vicinę horrenda ſubintrant
Clauſtra domus. vbi perpetuo frigentia vento
Speluncę obſcuras pandunt caua guttura fauces
Ignarus quo ductor eat. miratur ab alto
In terras puer ignotas deſcendere curſum
Nec tamen audet adhuc interpellare magiſtrum
Sed ſequitur nutum ſemis officioſus ad oẽm
Continuere gradum gemibuſq; in marmore fixis
Aſpergunt in fronte molam. chriſtiq; vocato
Nomine. circundant luſtrali pectora ſigno
Et taciti iunctis orant ad pectora palmis
Mox iter inuadunt. qua ſe ſalebriofa per ymbraſ
Fert via multiplici veniens in tartara flexu
Horruit abſtruſę immanem telluris hiatum
Regia progenies: tremebundoq; incipit ore.

Liber Primus

Sancte Pater que causa precor nos ire sub altam
Cogit humum. Coelive opifex me lumine caesum
Trudit ad infernas sedes vbi cerberus ante
Aeria latratu complet tria guttura rauco.
Ihei mihi quid sceleris viridi deus imputat quo
Scis pater vt regni proceres videsq; perose
fratris inhumanos factus animumq; seuerum
Ne quoq; consortem regni fecere paterni
Dox vt ad imperium tractus diadema recepi
Et sietas erat illa armis minus apta ferendis
Dens fuit asserere immensum quecunq; per orbem.
Regna tenent mauri. que gens othomana subegit
Usq; ad hyperboricos montes rhyphæaq; saxa
Et validam ego classem vectare profundo.
At superare armis decus aut equare parentum
Audieram magnum Froylam fortemq; ramirum
Audieram Alfonso. ⁊ nomina magna per orbem.
Errantis proauosq; alios qui laude superba
Clara per ora virum volitant senuisse sub armis
Et maiora fide potuisse fidelibus ausis.
Hec mecum puer audaci sub pectore voluens.
Ad par martis opus magna ambitione ferbar
Jam toruis arabes oculis maurosq; videbam
Inensus populo infami gentemq; perosus
Barbaricam ritusq; feros ac perfida corda:
Dors prohibet cursuq; qui fraudata iuuentus
Fositan hec mentem pietas animosa superbam
Arguit ⁊ vicio datur esse ferociter ausum.
Num licitum pater audenti saracena tumultu
In regna armigero atq; odijs capitalibus ire

Prima questio
altonsi
qui sint damo
nati

Alfonfus

Sic ait. at senior teneris miratus in annis
Tam regalem animum. tam fortia corda. fidemq;
Tam validam. frustra trepidas caua tartara dixit
Pone metum. neq; sollicitet te improvida cura
Ebare puer. latos erebi non tendis ad amnes
Clausa vbi terrifico tormenta eterna profundo
Sub quibus infelix ardet cilianus ob ingens
Id facinus quo tristis adhuc Hispania languet.
Namq; vbi cognouit violatum a rege pudorem
Virginis. infamēq; dolum. correptus acerbo
Flāmantis rancore animi maursia rursum
Aequora traiecit. saracenaq; venit in arua
Cordaq; sollicitans gentis saribunda superbe
Duxit in hesperiam numidi de saltibus hostem
Talibus auxilijs agros populatus ⁊ vrbes
Antiquum euertit solium: grauiore flagello
Ulcus adulterium. vindex sceleratior ipso
Corruptore minus crimen maiore piandum
Esse ratus semel hesperiam pessundedit omnem.
Impius in patriam in reges in templa deumq;
Tartara ⁊ inferni carcer iouis vnde reuerſi
Non datur imanes animas quibus vltima luxit
Coelesti sine luce dies. praedantur. ⁊ atris
Infodiunt latebris. quibus iscarioris ab alto
Pendet adhuc scopulo. volitasq; per acra simon:
Infamis magus. ⁊ lucri execrabilis auctor
Elapulat hic velut eternis immobile saxum
Ictibus expositum pellet infamia nili
Arrius. hic gemina ducens ab origine mundum
Latrat in obscuro Nanes absconditus antro

Qui dam
nantur.

Libet Primus

Eunomiusq; deum lacerans. 7 tota sub orcum
Eresiarcharum soboles intrusa latentem
Præsidet his Nachometus arabs agareus. in orbem
Missus ab his olim regnis 7 in ista reuersus
Regna itez Nam dii veteres cum surgere gentem **Quōnatus**
Christigenam. ritusq; nouos inolescere templis **Nachomet?**
Conspicerent. petiere domum plutonis opacam
Hic vbi secretis arcana silentia rebus
Cum tandem super imperijs agitata fuissent
Multa reformandis. sceleri modus iste repertus.
Rex 7 tartarei populus cum patribus orci
Sanxit auernali mittendam a sede Megram
Quæ modo concepti foetus in corpora furtim
Se insinuans: sic formet opus. sic temperet artus
Et mens si qua domum fluat intratura recentem
Inueniat clausos aditus. 7 in hospita tecta
Ipsa: sed in membris habitans alimenta pomne
Corpus agat: foueatq; altricem in corpore vitam
Nec sit homo. sed mēbra hoīm sub imagine crescant
Dum redit. interea crudi foeda vmbra Heronis
Nam neq; tartareis inuenta nocentior antris
Addita diraz numero. 7 suffecta Megere est
Ad patrandum igitur facinus lata nocte pfunda
Venit. 7 ingenio. vafro. immani. atq; cruento
Fit Nachometus. atrox hoīm violator. 7 armis
Et ficta pietate potens. vt mobile vulgus
Ad se illexit opes cumulans. noua bella parauit
Ausus enim Romę imperium tentare pteruo
Ingenio. audentem sumptis heraclius armis
Terruit: 7 forti nabathęam milite gentem

Quōnatus
Nachomet?

Alfanfus.

Fudit. vt arrentem libyę solet aufter harenam
Cladibus his non est rabies sedata quod armis
Non valuit. fraude aggreditur: furor impius astu
Tectus ad aucupium vulgi totam appulit artem
Congressus fugit humanos. cadit horrida mento
Cesaries. pallet facies. stygiumq; colorem
Induit. obscuram subeunt caua lumina frontem
Colloquiumq; dei simulans de valle profunda
More Numę conficta refert oracula vulgo
Artibus his fretus diuinam inuertere legem
Deprauare fidem. christiq; inuadere regnum
Coepit. z hinc totum pestis noua venit in orbem
Corripiens asię populos z punica regna
Finibus a mauris nubes vbi sustinet atlas
Usq; ad inundantes nilo stagnante lacunas
Elipereum genus hoc igitur. sobolemq; Megereę
Cui pater atq; deus pluto est. contundere bello
Et delere iubet pietas. non querimus ergo
Tartara nec tanta scelerum calligine sordes
Namq; vbi verbi potens sacroq; salutifer ore
Sontem aiām fando instaurat. damnata sacerdos
Tartareę ferat antra domus. abolenda supsunt
Supplicio tibi pauca leui cum micibus vmbis
Quod vero in libycas gentes ea tanta parabas
Bella animis imberbis adhuc. a sanguine regum
Magnanimo forti excelso. genus indicat ortum
In sobolem transire patris cum semine virtus
Sepe solet. refertq; satus quo quisq; parente est
Abde q; audite laudes: z clara parentum
Facta mouent aīos. generosaq; corda nepotum

Libet Primus

Sollicitant. et calcar habent: abiguntque veternum
Id noluisse satis quotiens infirma reluctant
Membra operi: totiens operi par sola voluntas
Hec senior. contra proles ita regia fatur
Postque corda metu paulum sedata remisso.
O pater humanas si noxia corpora mentes.
Sola hebetant que me fluxa compage solutum
Nescio que segnem grauitas et inertia lentum
Reddit adhuc. et adhuc curis mortalibus angor
Ante oculos est moesta domus. suspiria matris
Audio. et ex animo nunquam discedit imago
Germane dilecta meque. Factura remordet
Imperij rerumque frui quibus ante solebam
Pastor ad hec hominum genus ad celestia natum
Regna per illecebras et blandimenta volutum
Assidue sibi proplexis vulcania nodis
Vincula circundant: quibus irretita furorem
Mens bibit: et tandem Plutone imbuta maligno
Desinit esse sui compos. et libera quondam
Fert seruire iugum partiturque inuita tyrannum
Illecebris sensum blandis ingressa voluptas
Vincta facit longquo. vsu concreta libido
Plumbea fit moles: et ineluctabile pondus:
Quo impellente labant anime populata medullas
Corporeas animum pestis complectitur omnem
Ista vocant habitum labes ita corripit acri.
Dorsu hominem ut raptam mentem non deserat ante
Quam styga et inferni transmiserit equora ponti
Mens ideo nunquam mundi melioris ad arcem.
Libera se attollit nisi cum vexata malignos.

Secunda
questio De
natura habi-
tus moralis

Alfonfus.

Exiit affectus. colubrumq; imitata reliquit
Inter saxa. cutem antiquam: 7 terrestre veterum
Luctifoni tandem defuncta laboribus orci
Euolat ad superos. cursuq; adit astra secundo
Tum demum patris ora videt. tum dulcia libat
Pocula. tum dapibus licet indulgere beatis
Uidisti cum nube carent. quo sidera cultu
Quo splendore micent? decore ille nitentis olympi
Pædicat in pulchro qui circuit omnia mundo
Immundis non esse locum. scelus ante piari
Est opus. ad superos opus est sine labe reuerti
Hoc igitur commune iter est ad olympica regna
Est tamen 7 sine multiujs ambagibus orci
Semita. quæ ad coclos recto uebat ardua gressu
Sed paucis concessa. quibus fuit aspera virtus
Supplicium fraudaris genium. 7 petulantia frenans
Corda. premens oem affectum. resecansq; furorem
Fomitis. a prima uenientis origine patrum
Qualis in insigni terre drepanensis alumno
Qui uiuens Albertus erat Trinacria lumen
Hoc terris illustre dedit. sidusq; decorum
Tanta uiri probitas. uite excellentia morum
Integritas 7 fama omnis diffusa per vrbes
Credi hoïem non terrestem. sed ad ætherelapsam
Fecit: 7 esse illo diuinam in pectore mentem
Qualis in his qui vel flammis vel sanguine fortes
Pro christo fudere aias. ut magnus olympi
Janitor. 7 fidei scutum impenetrabile Paulus
His bene de christo meritis aperitur olympus
Sponte sua. primo bifores a limine ualæ

Liber Primus

Ulcro abeunt alacri vultu penetralia pandens
Janitor hos agit ad solium sublime tonantis
His datur exemplo elysium fugiuntq; per auras
Nubi uagis similes aquilis: vos pondere pressos
Concrete telluris adhuc ad limina mundi
Aspirare nefas per humum vestigia ferre
Cogit onus. more altitium. quibus uuida moles
Ventris iter sublime negat. segnemq; volatum
Reddit. et alato vetat ire per aera tergo
Rerum opifex igitur terram miseratus inertem
Segnitiemq; hominum tantam tenebrosaq; corda
Casibus humanis etiam post fata reliquit
Auxilium. iaciens etenim primordia rerum
Antrum horrendū ingens terre in penetrabilibus altis
Constituit. quę sint sceleri instrumenta pianto
Hic animas habitum vitę et telluris olentes
Destinat. et duplici tetram medicamine nubem
Dissipat antique noctis. fomenta tenebrę
Prima duc: nam sole carent. qui lucis et umbrę
Auro apud superos duodena perambulat astra.
Sed neq; uiuentem nouere trinominis et hram
Lucis. ab humano iubar impenetrabile visu
Quem dixere deum. solo qui sidera vultu
Torquet. et inuacua terram ac mare sustinet aura
Est duplex tormentum aliud quod verberat acri
Supplicio egrotantem aiam. nam frigora et ardo:
Sunt trananda semel contis per flumina quinq;
Quinq; salutaris referencia vulnera christi
Christus enim magni semen coeleste parentis
Quinq; redempturus zonas telluris et vnde

Alfonſus

Vulnera tot paſſus. verum quibus altius herent
ſi de macule. quotiens opus eſt. vada liuida ſulcant
Hoc duplex curande aie medicamen ab alta
Conſilij patris eterni ratione repertum eſt
Namq; hoim ſcelus a ſenſu compreſſa voluntas
Concipit. atq; malo duplex de ſemine proles
Gignitur. aut nimium ſtimulis vrgentibus ardet
Igne calens ſtygio. legumq; repagula frangit
Aut reſidet torpens ⁊ inerti languida ſomno
Et quaſi letheꝝ perfuſa liquoribus vnde
Triftis opaca iacens fracto nihil incubat orſu
Omne quod enerui torpore oppreſſa voluntas
Segniter ommiſit. per frigora tranſit ⁊ vndas
Quod ſuccenſa nimis ſaliente libidinis eſtu
Precipitavit opus flammis aboletur ⁊ igni
In tenebris vbi nulla dies. ſed pallida ſemper
Nox vbi nec flammę. neq; ſol. neq; ſidera lucent
Sunt quedam maria immenſis latiffima campis
Que ſepelit late glacies eterna. geluq;
Perpetuum. quali aſtricta eſt ſaturnia tethys
Frigenti ſubiecta polo. ſubiecta pruiniſ
Ac niuibus. dura aſſiduis aquilonibus. ora
Inuia remigijs. ⁊ ſemper inhospita nautis
Clenti amnes pluuięq;. ruunt: ruit horrida grando
Increpitans. circumq; rapit niger omnia turbo
Nam nec hypoboreis niuibus cum gutture vaſto
Sibilat hybernus boreas. deſerta getharum
Sic inuoluit apud Rhodopen: que ſeparat agros
Pelleos a thrace ſolo. labuntur ab aſtro
In boream nebulofi amnes. piceęq; lacunę

Libet Primus

Uerum vbi cliuoso voluuntur flumina cursu
Zustrandis vada sunt animis. vbi colligit vndam
Ingenti sentina lacu. sunt regna profunde
Mortis. 7 in medio belialia tartara munto
Sunt loca flammaz sine fine potentia vastis
Aequoribus maiore. sinu. q̄ gallia. q̄q̄
Gallia diffusum late circumferat orbem
Nunc 7 enim subter gallos 7 celtica regna
Imus. vbi iuga bellipotens ruit inuia poenus
Hannibal 7 iunctas equitauit nubibus alpes
Omnia que flammis q̄ sunt alimenta calori
Pinguia sub terris. illuc delata feruntur
Et secreta meant per spiramenta viasq̄
Quas aperit natura operi famulata seuro
Huc picis huc malte veniunt. huc sulfuris amnes
Huc olei fluoz. huc penetrans Asphalticus imber
Danat. 7 ex istis confusum est omnibus equoz
At deus iniecit. flammaz. secuitq̄ patentis
In tellure aditus. quibus huc 7 nubilus auster
Atq̄ procellosus boreas. 7 nimbifer eurus
Ac zephyrus comitesq̄ ruant. 7 surgere iussit
Undiq̄ perflata immisis incendia ventis
Sed nebulas accensa palus attollit 7 ignem
Nubibus inuoluit piceis: globus ater 7 vnda
Coeca vaporantis tenebre sub fornice nigro
Huc illuc vaga proserpens vbi nulla reperta est
Ad superos via contorto in se vortice flammis
Incubat. 7 densa inducit calligine noctem
Noctem inq̄ late extensam. longe q̄ vagantem
Sed dubiam flammis sub nube ferentibus egram

¶

Alfonſus

Incertamq; diem. vix vt præſentia cerni
 Ora virum fas ſit notofq; agnoſcere vultus
 Nigra dies nox alba chaos facit equore toto
 Continue incluſi lento ſub gurgite venti
 Quos ſpirare palus viſcoſo imperuia tergo
 Non ſinit indignati altos pulſo equore montes.
 Miſibus at tollunt validis. ſublata debiſcunt:
 Dantq; aditū vada fracta: volant magno agmie venti
 Omne ſolum tremiſit atq; tonat: ſinuofa reclamant:
 Littora torua cauis echo procul aſſonat antris
 Adde q; ex coſta flammis teſtudine ſemper
 Saxa pluunt. que illiſa focis incendia magno.
 Cum ſtrepitu calligantes iaculantur in auras
 Irritati ignes ſtrident. ⁊ fulmina noctis,
 Terrorem ingeminant: altoq; obſcura boatu
 Flumina ⁊ antra ſonant toruum. ruere ardua dicas
 Culmina coelorum ⁊ fractis totum aribus orbem
 Inarime nihil eſt prophete nihil Aetna caminis
 His collata licet ſiculo coniuncta peloro
 Littora tranſiliens flammaram vndante volatu
 Porrigat in fines italos caput equora ſupra
 Eſt veluti ſi vero aliquis puerilia bello
 Ludicra ſi troiam marti componat equeſtrem
 Vix ſinit atroces gemitus audire dolentum
 Hic fragor ⁊ denſum ac voci impenetrabile coelum
 Per vada lenta trabunt aīas merguntq; præmūtq;
 Implicitas fundo terreni inania dicitis
 Almina que obſcuro genitor præfecit auerno.
 Et q̄q; ſit frigus idem per frigida q̄q;
 Ignea ſunt hiſdem. flammis loca torrida ſemper

Liber Primus

Pro meritis tamen hi grauius plectuntur. at illi
Ditius. vt quoties sub eodem corpore sole
Dulca iacent terris minus hoc magis estuat. illud
Lalibus inferni recitantem arcana profundi
Marmoreo pallore rigens recare dica proles
Insequitur gelidę per opaca silentia noctis.
Affaturoꝝ ducem. Postq̃ sic stellifer axis
Atq; dei rebus dominans immobile fatum.
fert stygios tranabo amnes contagia ponam
Cuncta feram: neq; supplicium commune recuso
Sed te diue pater per numina sancta precamur
Quis modus in poenis. 7 quod solamen in orco
Etilio quis finis erit: nullam ne reliquit
Coelorum regnator opem sub nocte sepultis
Regni acheronthei: forsan clementia summi
Tanta patris surda miseris ita preterit aure
Sic memorans ibat. curisq; ardebat amaris.
Cui sentor quid adhuc vano late sanguine regum
Corda metu laniat. 7 sub tellure videbis.
Dulce aliquid. communis amor deus. omnia ducti
Suscipit affectu. blandisq; amplectitur vlnis.
Nec facit has odium poenas. sed amata suorum
Vtilitas: quo stelliferos vt tollat in axes
Eripit. atq; situm flammis abradit inertem
Nil tibi cum duro imperio Plutonis auari
Qui semel absorptas non euomit amplius umbras
Hec loca quo tendis non sunt vexata tumultu
Perpetuo non sunt vt in imo tartara fundo
Arbitrio turbę inferne concessa furenti
Nulla hic allecto. nulla. hic bacchatur Erinny

Tercia quę-
tio de natura
purgatorij

Bij

Alfonfus

Cerberus hinc latrator abest. vesania ditis
 Hinc exclusa. tenent hec regna cathartica diui
 E magnis diui ethereę primatibus aule
 Cū stephano bisseptem alij. q̄s pronus ad aram
 Inter verba silens profert arcana sacerdos
 Sunt tñ z lemures. sed nil crudeliter audent
 Nil temere inuadunt iussi ad tormenta ministrant
 Diui vmbis adsunt pauidis. z seua satanum
 Corda vetant toto in miseris squire veneno
 Done metum. semel ire satis. delebitur vno
 Quicquid labis habes quicquid mortale natatu
 Eia age chare puer semen regale. memento
 Quo coeptum te ducat iter via tendit ad astra
 Qua graderis. iam stellanti deuotus olympo
 Obscoeno das terga luto. tua cymba quietos
 Nauigat in portus. vbi tempestatibus vnda
 Libera. per nullas vnq̄ reditura charybdes
 Nam nec vt Alcides Alcmenę filius olim
 Ut facunda canunt veterum mendacia vatun
 Pelides ve. tuas iterum remeabis ad oras
 Mortales vbi cum brutis communia tecta
 In putri tellure habitant. sed scandimus orbes
 Aethereos. vbi cum diuis in vertice mundi
 Sunt leti sine fine dies. vbi regna videbis
 Illa eterna deum tranquilla in pace tenentem
 Ut superos igitur videas. dubitabis auerni
 Per faciles semel ire vias? audimus olim
 Plerosq̄ vt tuscum tyberim. Romãq̄ viderent
 Ad breue congestas moles z marmora tempus
 Extremos venisse in eos. qui lictora cancro

Non est
 quicquid
 mortale
 natatu

Liber Primus

Qui libere subiecta colunt Venisse supremos
Aethiopes. vbi solis equos in cornua surgens
Aegoceros verso cogit discedere plaustro
Membra trahens vix egra senex quater orbe peracto
Nunc tuus ad ripas auus est appulsus et vncis
Saxa tenet manibus prebensaque elabitur alga
Illum inquam qui Marte graui bella aspera gessit,
Impiger et primo exultans ardore iuuentem
Nox placido pacis studio meliora sequutus
Quia composuit mores populisque redactis
Ad patrias leges morti concessit: et inter
Cocyti versatus aquas festinat ad astra
Ipse vię moderator erit: tranabitis ambo
Post vbi perfecto traieceris equora cursu
Adueniam. coelique iterum te in luce videbo
Mellifluis gaudentem animo nec tempora longas
Illa moras facient. Tunc me de sede reuersum
Aetheris aspicias leto amplexaberis ore
Et tandem et herco mecum poteris olympo
Talibus anxietas iuuenis restricta subinde
Solvitur. atque acres stimulos altumque dolorem
Extenuans tristi mentem languore sepultam
Erigit. ac tenebris curarum emergit opacis
Ut solet hybernis tandem de nubibus aer
Sopitis exire notis cum vere tepenti
Martiis Atlantem zephyris afflauit et hortos
Hesperidum. lenique gelum distemperat aura
Qua magis fari iuuat. atque informe iacentis
Scrutari telluris onus rerumque latentes
Discere sub terris causas. et pascere mentem

Alfonfus.

Dulcibus alloquijs: animūq; extendere circa
Naturę secreta altis adoperta latebris
Suspiciens igitur proles ita regia fatur

Quarta quę
tio de disposi-
tione rez cre-
aturarum.

Pater hanc massam informē ornatuq; carentē
Et chaos istud inops lucis. nū credere dignum est
Absoluisse deum vel contempsisse: repugnat
Tam celeri moles rudis et confusa magistro
Patris opus natura recens nil pendere visa est
Has tenebras. et in hoc sese exhibuisse nouercam
Per sitiosa cauis atq; aspera cotibus antra
Nox eterna silet cruda atq; immania saxa
Fruge carent: neq; terrigenis animantibus usum
Suppeditant. coeli radijs imperuia foetum
Ferre negant. sed torpet iners ignauaq; tellus
At contra ethereos orbes et sidera tanto
Lumine. tam eximia specie. tam diuitem cultu
Finxit ut hec formę locuples opulencia matrem
Prodāt. et in tanta pietas effulgeat arte
Quis decor auroq; veneri que gratia. quantus
Fulgor in aspectu solis: noua luna venustis
Cornibus accensam fraterno lumine frontem
Erigit: et pulchro graditur per sidera vultu
Nocturno que forma ioui: quis in omnibus astris
Splendor et ornatus: quot se via lactea flammis
Induit extremis oriens a finibus austru
Et gelidam prono querens erymanthida lapsu
In partem natura igitur foecunda priorem.
Segnis in hunc. steriles quasi fastidita sub vmbrias
Tellurem infelix opus abiicisse videtur
Et raptam ex oculis coeco immeruisse baratro

Libri Primus

Tum senior sancta ora mouens primordia rerum
Inchoat: et veteres mundi reminiscitur annos
Cum pater hanc molem coeli, terraeque, marisque
Conderet Archetypi ducens ab imagine mundi
Contra prius confusa rudi produxit aceruo
Nox opus amplectens calefactaque viscera flatu
Viuifico penetrans syncera ac lymphida primum
Corpora diuinorumque magis vicina decori
Sustulit, hinc coelorum orbem molitus et astra
Inde iterum meliora tulit flammamque vocauit
Quam Phoebi germana leui circumuolat, axe
Materiam rursum subigens, quod sanctius hausit
Nobilis aura fuit, quae fusa sub ignibus aer
Dicitur, et circum glauci maris ambulat equorum
Quae superest massam humentem fluidumque liquorem
Et quasi pingue lutum secuit, defluxit in undas
Pars obscura minus, pelagusque impleuit et amnes
Altera pars tellus, quae pondere pressa sub alto
Aequore delituit fuso super undique ponto
Sed pater humanum exilium fraudemque futuram,
Praesago recolens animo super equora tractam
Extulit, et pelago statuit confinia circum
Littora, concedens ut cum vexantur ab austro
Longius excurrant fluctus estuque refluxo
Excrementa abigant rursumque reciproca verso
Resuat unda salo: positae in litore conchis
Scilicet ut vasta mole exonerata profundi
Terra hominum genus atque feras nemorumque virentium
Pasceret omnigenas stirpes, alimentaque iactis

Alfonſus

Annua ſeminibus materna educeret aluo
Non ergo artificis viciū primordia mundi
Leſit: vt obſcurum hoc: generoſum euaderet illud
Hoc ars: hoc ratio: hoc operum natura poſcit
Mente creandarum deus exemplaria rex
Seruat: ⁊ æternis in ſe videt omnia formis
Et quo quidq; modo fieri: quo limite claudi
Poſſit. vt in rebus nunq; labatur agendis
Sub tellure vapor duplex telluris ⁊ vnde
Fumus vterq; leuis. rarum atq; volatile corpus
Aret hic vt tellus. madet ille ſimillimus vndis
Hęc infirma prius. viſuq; incognita. ſed cum
Sole calent agitata furunt. tum mōtib; alpes
Aereas quaterre inſolitis: ⁊ viscera terre
Irritate g rami impulſu referare cauernas
Eructare ſole nt fontes. ignotaq; clauſtris
Flumina diſſectis: includere vallibus altos
Sepe lacus. ſepe ⁊ veteres reſtringere curſus
Annibus: vt moles dederit conuulſa ruina
Omnia que ignarum credit miracula vulgus
Hinc rores: pluuięq; cadunt. gelidęq; pruine
Gramineis inimicę agris: ventięq; niueſq;
Atq; bouum vanos grando euerſura labores.
Adde cometarum ardore: que bella minantur
Et regum interitus. adde ore tonitrua rauco
Adde procelloſis ſata fulgura nubibus. adde
Fulmineas io uis arma faces. ⁊ hiantia campis
Chalmata proſciſſis. ſtygiam penetrantia noctem
At quia congr eſſu in longo data copia ſandi

Liber Primus

Alcuius hæc repetam magni primordia mundi
Quinq; catenatis inter se viribus. vnde
Cetera que viuunt viteq; carentia sensu
Corpora fluxerunt. tellus. mare. ventus. ⁊ ignis.
Æther. ⁊ astrozum vires. ⁊ olympica virtus
Quattuor in pugnam coeunt elementa. modumq;
Non habet æterno flagrans discordia bello.
Perpetuum certamen agunt. opus omne caducum
Si cœli consensus abest. labor irritus omnis
Quem male fortunant aduerso sidera vultu
Sidera coniungunt radios. ⁊ lumina miscunt
Mille modis. nam mille modis ille arduus astra
Notor agens famulos operas dispartit in omnes
Mars ignem. saturnus humū mare luna gubernat.
Iupiter aereos tractus. venus ignea causas
Allicit in coitum thalamis præfecta maritis
Sol concepta fouens. coquit ⁊ maturat alendo
Mercurius consumat opus. formasq; ministrat
Et vitas animantium omnis. animasq; minores.
At solus nobis animos deus æthere ab alto
Inspirare potest. animis ea gloria nostris
Orbis imaginibus rerum stellatus ⁊ ignes
Quos lucere polo videt hinc mareoticus auster
Caspus hinc boreas. ⁊ cum sublimibus alto
Æthere sol decurrit equis ⁊ frigida quando
Subter humum gradiens tacite fecit ocia nocti.
Viscera terrarum subigunt. operamq; creandis
Assidue indulgent. reparentur vt omnia. rebus
Ire polos natura iubet. modo sidera torquet

C ij

Alfonſus

In boream. mō in ethiopes. mora nulla citatis
Orbis. altrices penetrant sola ⁊ equora flāme.
Talibus armantem nascentia viribus astra
Metantēq; domos super prosperit ab vndis
Quarta ortens auroza deum. cum sidera titan
Aureus octavo radijs accenderet orbe
Hinc varie telluris opes. ⁊ gloria frugum
Diuersis diuersa locis. Extrema relinquam
Externis. nonnulla obiter nostratia tangam.
Tarnus aquas vehit auratas. insignia docti
Noenia tollet fulua tagus ambit harena
Aode locupletem sicorim. qui cingit ilderam
Aode numanting durium decus vrbis. ⁊ ipm
Astura ducentem gelidis e cautibus aurum
Nec te transierim populis quam fama duobus
Depositis fecisse odijs obliuia Lethe
Hec vada coeloz radijs afflata secundis.
Auriferos prima sorbent ab origine fontes
Nec chalybū minor vsus aquis. nec Bilbilis amne
Fama minor celebrat. quis non aurea voluant
Flumina. sed rigido marti famulentur ⁊ armis
Singula quid referam? labuntur in omnia flammis
Sidera mobilibus. subeuntq; per intima mundi.
Viscera. ⁊ omne solum. latebras ⁊ inertia saxa
Fruge aliqua insignire parant. nec inutile tanta
Est in mole aliquid. seruit mortalibus omne
Hoc opus. ⁊ deus ipse hoi se accomodat ipsum
Flecte oculos. squarrosa vides ⁊ olentia saxa
Igne vbi concepto nebulas liquentia volunt

Liber Primus

Sulfura vt aemathijs oriens scaptensula ca nipsis.
fonte sacer tepido genitus caua marmora subter
Cursibus increpitat longis liquor altius omnem
Extirpare potens morbum quo frigidus imber
Vertice dilabens egros circumligat artus
Labitur in lygures ⁊ cinctam montibus altis
Effusis humectat aquis ⁊ nominat urbem
Namq; ibi suspensio riuus facit inclyta cursu
Balnea saxosi clarum decus Apoenini
Hic lapis argenti squamis armatus ⁊ auro
Asper opes ditemq; soli pronunciat aluum
Stellifer orbe suo qui continet omnia mundus
Vim occultam dedit his tenebris opulencia coelo
Exit. ⁊ omnipotens terras fortunat olympus
Regnum quod maurus iber iam secula septem
Iniustis premit imperijs maris equora circum
Herculei quanto pollet gl'be vbera quantas
Condit opes tellus vbi longa volumina Bethys
flectit agens humiles malcensi a littoze cymbas.
Hec memorans gelidis senior sub montibus ibat
Cum sonitu puer insolito perterritus inquit.
Deu quia nam fragor obscuris immurmurat antris
Jam ne erebi sumus in foribus Jam nunciat orcus
Illa horrenda Mater stygis illa ardentia tecta
Hoc strepitu. padus est padus est audentius inquit
Ingredimur fines italos. sub montibus altis
Incipit ⁊ saliens pręrupti e vertice saxi
Unda ab ita in pręceps. fundoq; illisa per antrum
Dugit. ⁊ irrorat pluuiali aspergine cautes

Quinta ques-
tio vbi descri-
bitur Italia

C iij

Alfonſus

Nox fugit italiã verſum. ferturq; citato
Amne per inſubres. adriamq; humilemq; rauenam
Montanis loturus aquis. ⁊ flumina vaſto
Multa ſinu adriaci laturus in æquora ponti
Gallia pars prior italię ſuperiminet olim
Cognomen ſortita togę noua nomina gentis
Accipit a cultu ſcythicę. cui plurima toruo
Barba feri argumentum animi pendeat ab ore.
Tenditur ad læuam magnis germania campis
Oceanum: boreamq; petens. vbi liſſora cimber.
Incolit arctoum longe porrecta ſub axem
Sed deus hoc latus italię circūdedit altis
Molibus. vt rhenus curſu violentus. ⁊ vnda
Præcipiti rhodanus procul excludantur. ⁊ iſter
Nam coniuncta pato fierent tot flumina vaſtum
Æquor. ⁊ abſorptos tegerent maria vndiq; campos
Hic albę dicte a niuium cantoribus alpes
In coelum capita alta leuant. de caucibus imis
Exiliunt magni rauco cum murmure fontes
Impleturi amnes rapidos. hinc larius ingens
Hinc vitreis ticinus aquis. hinc montibus altis
Olius erumpens. ⁊ leni Mintius vnda
Ipſe ſatus patre benaco per paſcua ſerpit
Et Mantoa ſinu complexus moenia magno
Eridani ſe iungit aquis. vbi fama leonem
Vandalicas placaffe iras. odiūq; tyranni
Hinc Ateſis ſyluis oneratus ⁊ abiete. rauco
Impete præcipitat cęſo vada conſcia cimbro
Multijugo contra dorſo Apoeninus in auras

Libet Primus

Aeditus. 7 longo fugiens per nubila tractu
Diuidit italiā. populiq; vtrinq; feroces
Circūhabitāt. qua barbarico ptunditur austro.
Sunt lygures. sunt tyrrheni. fortesq; latini
Gens regum diuumq; ferax vbi martia Roma
Qua nulla vrbis toto dominata est latius orbe
Et campanus ager. cui vestro a sanguine reges
Imperitant vsq; ad calabros siculāq; carybdim
Qua videt aurozam fluctus agit adria vastos
Qua latus obuertit gelidis aquilonibus altum
Veliferas vehit effuso padus equore puppes
Et sinuosa trahens flexis vestigia ripis
Frugibus egregias opesq; laboribus vrbes
Alluit. alpina tumidus niue sequit. 7 ire
Impatiens fracto in virides ruit obijce campos
Nos eius comitamur iter. phaetontidas vndas
Zambudū insequimur. lati vada curua secundum
Liquimus emilium dextra. venetiq; sinistra
Sed iam conuerso in montem deflectimus antro
Flamminiam subteruecti. collemq; subimus
Unde ruit saxosa iugis claterna niuosis
Hinc aponi fons ille vetus toto inclytus orbe
Qui meminit iactam Romano a Cesare sortem
Exit in euganeos colles. flumiūq; calentem
Sulfure porrectis in coelum e montibus haurit
Nec procul hinc etrusca vado corsena tepenti
Voluit aquas 7 fumifex pluit vndiq; rorem
Flecte oculos. viden egressum de marmore fontem
Nitroso saleconditum: per sulfura londum

Alfonfus

Flectit iter. cursumq; citans se accendit ⁊ ignem
Concipiens exit gelidos vbi fessina montes
Mittit ad Etruscos austriq; tepentis ad axem
Terra metalloꝝ genitrix. ⁊ mater aquaz
Et thesaurus opum nutritq; vberima frugum
Naturę genitale aruum. sub principe diuum
Una ingens tomus est mundus. regit omnia coelū
Latius. ⁊ magnis elementa amplectitur vlnis
Subcoelo minus ampla leues tentoria flamme
Aura maritalis thalamus. maris vnda cubile
Acta viri. tellus coniunt deus omnibus autor
Ipse sedens alta coelozum in puppe gubernat
Qualibet intorquens dextra oīpotente carinam.
Nam deus est immensa: oī sine corpore simplex
Vlna. eterna. potens. vigilans: diffusa per oēm
Corpoream molem ratio. simul omnia que sunt
Que in causis ventura latent: que sustulit etas
Jam finita. in secernens. equabile cunctis
Numen. ⁊ affectu vacuum. dum conderet orbem
Ista maritavit. foetumq; paravit ad omnem

Quid est
deus.

Liber Secundus

Talia grandilo quo memorans audētius ore,
Ambrosium carpebat iter. cū turba repēte
Ingruit a tergo increpitās. velut agmē aqꝫ
Quas boreas nimbosus agit. vel turbine rauco
Aphricus insummos iaculatus fulmina montes
Substitit admirans senior. vultuq; severo